

BIJLAGE 1 Woordenlijst

BIJLAGE 2 Overzicht gevaarsetiketten

BIJLAGE 3 Opbouw Veiligheidsinformatie (Vib)

BIJLAGE 4 Excel tabel overzicht zeer zorgwekkende stoffen

BIJLAGE 5 Autorisatieproces

BIJLAGE 6 Referentielijst

BIJLAGE 1 Woordenlijst

Begrip	Uitleg
Autorisatie	Autorisatie is het proces waarbij voor zeer zorgwekkende stoffen een verbod op een specifiek gebruik geldt. Dit verbod geldt niet als voor dat specifieke gebruik specifiek toestemming (=autorisatie) is verleend.
Autorisatielijst	Lijst van stoffen waarvoor binnen een bepaalde termijn het gebruik is verboden
CAS-nummer	Een uniek numeriek identificatienummer voor chemische stoffen. Deze nummering wordt wereldwijd gebruikt.
CLP	EU-verordening: Classification, Labelling and Packaging of chemicals and mixtures. Europese wetgeving die bepaalt wanneer een stof gevaarlijk is en in welke klasse deze valt. Let wel: alle stoffen en mengsels vallen onder de verordening.
CMR-stoffen	Stoffen die kankerverwekkend (C), Mutageen (beschadigt het DNA en kan erfelijke veranderingen veroorzaken)(M) of Reprotoxisch (giftig voor de voortplanting)(R) zijn.
ECHA	Het Europees chemisch agentschap gevestigd in Helsinki
EG-nummer	Een uniek Europees identificatienummer voor chemische stoffen. Het EG-nummer is in de plaats gekomen van het EINECS-nummer en het ELINCS-nummer dat vroeger werd gebruikt in Europa.
Gevaarlijke stoffen	Stoffen die door hun eigenschappen of de omstandigheden waaronder ze voorkomen gevaar, schade of ernstige hinder voor mens, dier of milieu kunnen veroorzaken. Dit wordt bepaald door de CLP-verordening.
Gevaarsclassificatie	Indeling van een stof in een bepaalde gevaarsklasse (nu volgens de CLP-verordening, in het verleden volgens de Wet milieugevaarlijke stoffen (Wms).
H-zin	Gevaarszin uit de CLP-verordening (H= Hazardous)
Kandidaatlijst	Lijst van stoffen die in de toekomst opgenomen kunnen worden op de autorisatielijst.
PBT	Persistent en bioaccumulerend toxisch
REACH	EU-verordening: Registration, Evaluation, Authorisation of chemicals
Restrictie	Restrictie (of beperking) is het proces waarbij de productie, het in de handel brengen of het gebruik van een stof is beperkt of volledig verboden. Een beperking kan van toepassing zijn op een stof als zodanig of op een stof in een mengsel of in een voorwerp, ook als daarvoor geen registratie is vereist. Een beperking kan ook van toepassing zijn op de invoer van bepaalde stoffen of voorwerpen.
R-zin	Gevaarszin uit de Wet milieugevaarlijke stoffen (R= Risk)
Veiligheidsinformatieblad (Vib)	Een document met informatie over de risico's en gevaren van een gevaarlijke stof en aanbevelingen voor het veilig gebruik ervan op het werk. De REACH-verordening bepaalt in de EU de regels met betrekking tot het Vib.
zPzB-stoffen	Stoffen die zeer persistent en zeer bioaccumulerend zijn. Deze stoffen zijn zeer gevaarlijk voor het milieu.
ZZS	Zeer zorgwekkende stof. Zie kader 2 voor een uitgebreide definitie

BIJLAGE 2 Overzicht gevaarsetiketten

Oud pictogram	Nieuw pictogram
 <p>Ontpofbaar</p>	 <p>Explosief</p>
 <p>Oxiderend</p>	 <p>Oxiderend</p>
 <p>(zeer)licht ontvlambaar</p>	 <p>Ontvlambaar</p>
 <p>Schadelijk</p>	 <p>Irriterend, sensibiliserend, schadelijk, gevaar voor de ozonlaag</p>
 <p>Bijtend</p>	 <p>Corrosief</p>

 <p>Giftig</p>	 <p>Giftig</p>
 <p>Milieugevaarlijk</p>	 <p>Gevaarlijk voor het aquatisch milieu</p>
	 <p>Gassen onder druk</p>
	 <p>Lange termijn gezondheidsgevaarlijk</p>

BIJLAGE 3 Opbouw Veiligheidsinformatie (Vib)

Naast de informatie op het gevaarsetiket, zijn de gevaarlijke eigenschappen specifiek toegelicht in het veiligheidsinformatieblad. Het veiligheidsinformatieblad is vergelijkbaar met een bijsluiter van medicijnen, het is het brondocument waarin de voor u relevante informatie beschreven moet zijn. Het biedt u meer informatie dan op het gevaarsetiket staat. Een veiligheidsinformatieblad (VIB) wordt in het Engels ook wel Safety Data Sheet (SDS). Daarnaast zijn er ook uitgebreide veiligheidsinformatiebladen. REACH noemt die Extended Safety Data Sheet (E-SDS). Uw leverancier moet het VIB in de Nederlandse taal aan u beschikbaar stellen. (op papier of digitaal). Dit is verplicht vanuit REACH (artikel 31). De verschillende Inspectiediensten (Inspectie van de Leefomgeving (voorheen VROM-Inspectie, Inspectie SZW (voormalige Arbeidsinspectie) en de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) zien er op toe dat u deze VIB's in bezit heeft.

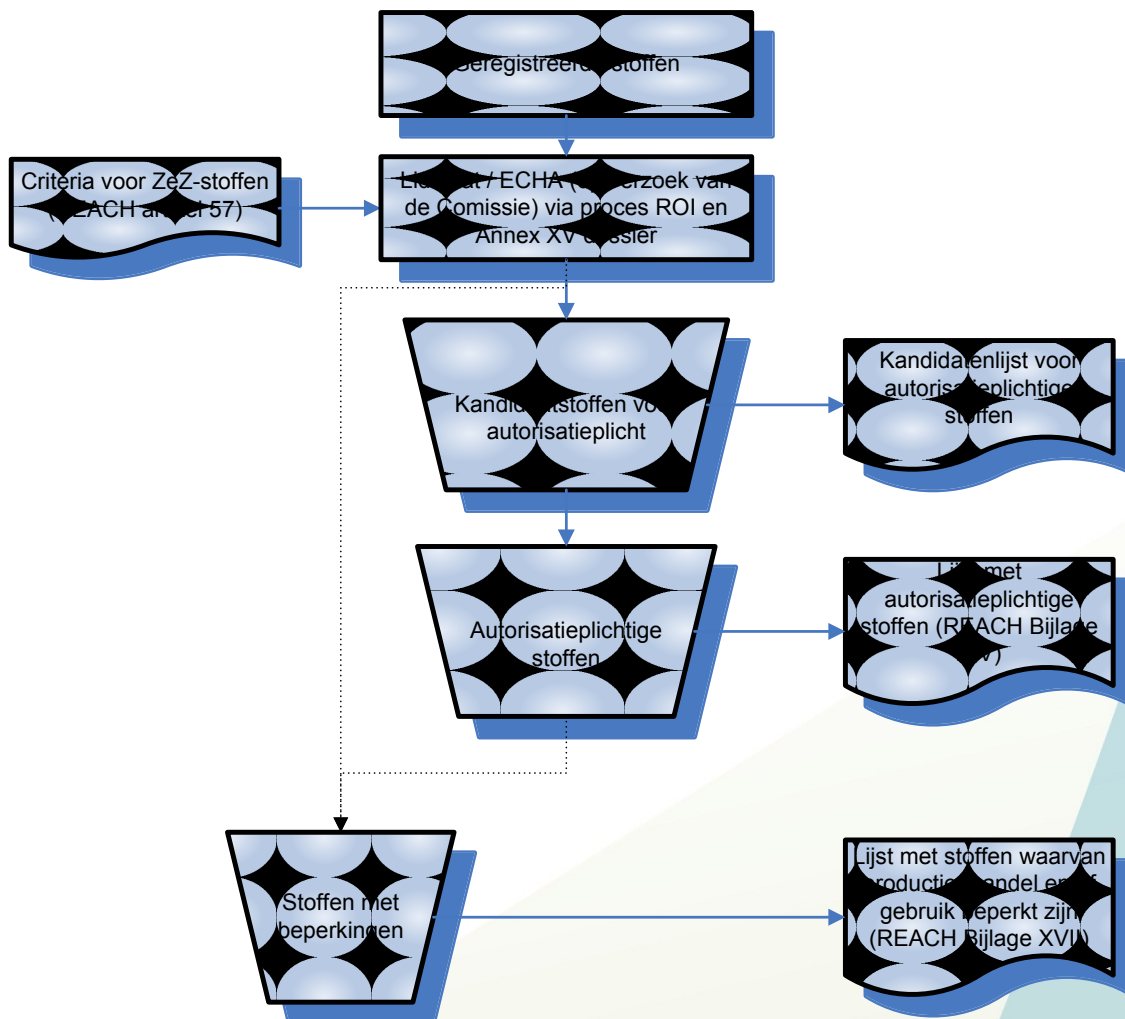
REACH, bijlage II schrijft voor hoe de inhoud van een veiligheidsinformatieblad eruit moet zien:

1. **Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming** (incl. een telefoonnummer voor noodgevallen);
2. **Identificatie van de gevaren** (hier worden de risico's voor mens en milieu, en eventuele bijzondere gevaren, beschreven);
3. **Samenstelling en informatie over de bestanddelen** (dit om de ontvanger toe te laten de gevaren van de bestanddelen van het preparaat te kunnen identificeren. De gevaren van het preparaat zelf moeten onder rubriek 3 worden vermeld);
4. **Eerste hulpmaatregelen** (is onmiddellijke medische verzorging nodig; welke zijn de symptomen en nodige maatregelen bij blootstelling – inademing; contact met de huid; contact met de ogen; inslikken);
5. **Brandbestrijdingsmaatregelen** (geschikte/ongeschikte blusmiddelen; gevaarlijke ontledingsproducten; beschermingsmiddelen);
6. **Maatregelen bij accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel** (reinigingsmethoden; milieuvoorzorgen; persoonlijke voorzorgen);
7. **Hanteren en opslag** (wat wel of niet doen om het product veilig te hanteren en op te slaan);
8. **Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming** (technische beheersmaatregelen; persoonlijke bescherming – algemeen/ademhalingswegen/handen/ogen/huid);
9. **Fysische en chemische eigenschappen** (vorm, geur, kleur; belangrijke gegevens zoals relatieve dichtheid; viscositeit; kookpunt; smeltpunt; vlampunt; ontvlambaarheid; zelfontbrandingstemperatuur; explosiegrenzen; relatieve dampdichtheid; dampspanning; oplosbaarheid in water ...);
10. **Stabiliteit en reactiviteit** (gevaarlijke ontledingsproducten; te vermijden omstandigheden; te vermijden stoffen);
11. **Toxicologische informatie** (acute en chronische toxiciteit; symptomen verbonden aan het gebruik);
12. **Ecologische informatie** (gedrag en effecten van de stof in lucht, water of bodem; persistentie en afbraak, bioaccumulatie ...);
13. **Instructies voor verwijdering** (incl. afvalverwerking);
14. **Informatie met betrekking tot het vervoer** (land/zee/lucht/spoor);
15. **Regelgeving** (Specifieke veiligheids, gezondheids- en milieu wet- en regelgeving voor de stof of het mengsels, informatie over de chemischeveiligheidsbeoordeling);
16. **Overige informatie** lijst van alle in de VIB genoemde R-zinnen; opleidingsadviezen; bronnen van de informatie enz.).

- CAS-nummer en/of EG-nummer van de gevaarlijke bestanddelen (onderdeel 1.1 van veiligheidsinformatieblad). Aangezien voor stoffen vaak verschillende stofnamen (synoniemen) in omloop zijn is het vermelden van het CAS- en/of EG-nummer belangrijk. Dit zijn namelijk unieke nummers om de betreffende stoffen op te zoeken;
- De stof staat op de lijst op de website risico voor stoffen van het RIVM (najaar 2013) waarin alle stoffen waarvan nu al zeker is dat dit zeer zorgwekkende stof zijn, zijn weergegeven ([link lijst ZZS](#)).
- Ga vervolgens door met stap 2.2 van de brochure.

BIJLAGE 5 Autorisatieproces

In het onderstaande figuur is het proces van *autorisatie* weergegeven:

Als een stof voldoet aan een van de genoemde criteria voor zeer zorgwekkende stoffen kan een lidstaat of ECHA deze stof voorstellen voor de kandidatenlijst voor autorisatieplichtige stoffen. Dat begint met een ROI (Registry of Intention) en een Bijlage XV dossier. Opname op deze kandidaat lijst vindt plaats door ECHA. Het Europees Agentschap over chemische stoffen (ECHA) publiceert de kandidatenlijst op haar website ([link kandidatenlijst](#)). Minimaal tweemaal per jaar wordt deze lijst geactualiseerd. Vervolgens stelt ECHA, op basis van criteria in REACH (de hoeveelheid en het gebruik van de stof), een aantal stoffen om op te nemen op de lijst van autorisatieplichtige stoffen ([link autorisatielijst](#)). De Europese Commissie besluit uiteindelijk welke stoffen aanvullend in de autorisatielijst worden opgenomen. Dit is een lijst in Bijlage XIV van REACH (emmer 2 in figuur). Opname op deze lijst betekent een algemeen verbod op gebruik of in handel brengen van de stof tenzij vrijstelling (“autorisatie”) is verleend per gebruikstype en per fabrikant, importeur of gebruiker. Omdat dit een bijlage is van REACH vindt aanpassing plaats via een wettelijke wijziging (Europese Verordening of Regulation in het Engels).

Een nieuwe versie van Bijlage XIV (stoffen die op termijn worden verboden) van REACH wordt als een verordening gepubliceerd (o.a. op www.reach-helpdesk.nl).

Beperkingen

Stoffen die verboden zijn voor een bepaalde toepassing staan in Bijlage XVII van REACH. Dit kunnen stoffen zijn die al verboden waren voordat REACH van kracht was (bijvoorbeeld asbest), maar ook stoffen die daar door REACH op terecht zijn gekomen. Dit kan als een land direct besluit de stof via een ROI (en Bijlage XV dossier) voor te stellen voor beperking. Dit kan dan leiden tot een opname in de lijst van stoffen met beperkingen in Bijlage XVII van REACH. Een lidstaat kan hiertoe overgaan indien zij vindt (kan aantonen) dat aan de vervaardiging, het gebruik of het in de handel brengen van stoffen een onaanvaardbaar risico voor de gezondheid van de mens of voor het milieu is verbonden. Dit is een route waar minder gebruik van wordt gemaakt. De lijst in Bijlage XVII bevat alle stofverboden, o.a. degene die al van kracht waren voor REACH (voor 2007). Het toevoegen van een stof aan Bijlage XVII is ook een wijziging van de wet.

Doordat er door voortschrijdend onderzoek meer informatie over chemische stoffen beschikbaar komt kan de classificatie van stoffen veranderen, waardoor het aantal zeer zorgwekkende stoffen kan toenemen.

Wat betekent de plaatsing op de kandidatenlijst voor Bijlage XIV en op Bijlage XIV van REACH?

Als een stof geplaatst wordt in Bijlage XIV, betekent dit dat de stof enkel geproduceerd en gebruikt kan worden na autorisatie (specifieke toestemming) door de Europese Commissie. Deze autorisatie kan door fabrikanten, importeurs of downstream gebruikers worden aangevraagd. Als er aangetoond kan worden dat voor een specifiek gebruik geen sprake is van een noemenswaardig risico en er geen alternatieven zijn kan er autorisatie verleend worden. Als er toch sprake is van enig risico, kan de Europese Commissie een autorisatie verlenen als uit onderzoek blijkt dat de sociaal-economische voordelen van het gebruik van de stof zwaarder wegen dan de risico's. De aanvraag voor autorisatie is voor een MKB-onderneming te kostenintensief.

Als een stof op de kandidatenlijst geplaatst wordt betekent dit dat daarna het proces gaat lopen voor opname van de stof op de autorisatielijst. Hiervoor moet ECHA een ontwerpaanbeveling doen en publiceren. De ontwerpaanbeveling bevat onder meer de volgende informatie:

- Verbodsdatum vanaf wanneer het in de handel brengen en gebruiken van een stof verboden is, tenzij er een autorisatie is verleend of het gebruik is vrijgesteld van autorisatie;
- Uiterste aanvraagdatum waarop de aanvraag ontvangen moet zijn als de aanvrager na de verbodsdatum wil Doorgaan met het in de handel brengen of gebruiken van een stof;
- Beoordelingsperioden voor bepaalde gebruiken, indien van toepassing;
- Gebruiken die zijn vrijgesteld van de autorisatieplicht, indien van toepassing.

Degenen die opmerkingen over de ontwerpaanbevelingen willen indienen, kunnen dat doen binnen drie maanden na de publicatiedatum.

Daarnaast brengt opname op de kandidatenlijst ook wettelijke verplichtingen voor bedrijven die deze stof vervaardigen, importeren of gebruiken in voorwerpen. Deze verplichtingen hebben te maken met:

- Informatievoorziening in de toeleveringsketen: Direct na opname van een stof op de lijst moeten de leveranciers van voorwerpen waarin die stof in een concentratie van meer dan 0,1 gewichtsprocent (g/g) aanwezig is, voldoende informatie aan de afnemers verstrekken om een veilig gebruik van dat voorwerp mogelijk te maken. In dit geval wordt onder afnemers de industriële of professionele gebruikers en distributeurs verstaan, niet de consumenten;
- Consumenten kunnen dezelfde informatie opvragen. De leverancier moet die informatie binnen 45 dagen gratis verstrekken. Ten minste de naam van de desbetreffende stof moet worden meegedeeld;

- Kennisgeving van stoffen in voorwerpen: producenten en importeurs moeten ECHA informeren over de in hun voorwerpen aanwezige stoffen van de lijst, indien aan de volgende twee voorwaarden wordt voldaan:
 - > De stof is in een concentratie van meer dan 0.1 gewichtsprocent (g/g) in die voorwerpen aanwezig;
 - > De stof is in hoeveelheden van in totaal meer dan 1 ton per jaar in die voorwerpen aanwezig.
- Bedrijven moeten de informatie binnen zes maanden na het opnemen van de stof in de lijst meedelen.

Meer informatie over het autorisatieproces is te vinden op de website van ECHA ([link autorisatieproces](#)).

Meer informatie over het plaatsen van stoffen in bijlage XVII is te vinden op de website van ECHA ([link plaatsing bijlage XVII](#)).

BIJLAGE 6 Referentielijst

- CLP verordening (Verordening EG.nr. 1272/2008)
- REACH-verordening (Verordening EG.nr. 1907/2006)
- European Chemicals Agency (Europees agentschap voor chemicaliën): www.echa.eu
- Europees project voor de vervanging van chemicaliën: www.subsport.eu
- Institut für Arbeitsschutz der Deutschen Gesetzlichen Unfallversicherung (IFA), Kolommenmodel
- Stoffenmanager van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: <https://www.stoffenmanager.nl/>
- Sociaal Economische Raad (SER), Leidraad Veilig werken met chemische stoffen:
<http://www.veiligwerkenmetchemischestoffen.nl>
- RIVM, Criteria voor Zeer Zorgwekkende Stoffen, RIVM Briefrapport 601357004/2011
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Handboek Immissietoets, toetsing van lozingen op effecten voor het oppervlaktewater, 2011
- UBA, Guide on Sustainable Chemicals, 2011
- EMAS Easy methodiek (ideeën voor methodiek)
- Automotive Industry guideline on REACH (v3)